

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4951-18

meddelad i Stockholm den 9 september 2019

KLAGANDE OCH MOTPART

Skatteverket
171 94 Solna

MOTPART OCH KLAGANDE

AFA Sjukförsäkringsaktiebolag Momsgrupp

Ombud: AA
Svalner Skatt & Transaktion KB
Smålandsgatan 16
111 46 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Skatterättsnämndens beslut den 30 augusti 2018 i ärende dnr 36-17/I

SAKEN

Förhandsbesked om mervärdesskatt

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen fastställer Skatterättsnämndens förhandsbesked.

Dok.Id 205887

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

1. Tjänster som omsätts av beskattningsbara personer är normalt skattepliktiga. Personer som bedriver från skatteplikt undantagen verksamhet, t.ex. sjukvård, kan bilda en s.k. fristående grupp. Tjänster som omsätts inom en sådan grupp och som uppfyller vissa villkor omfattas inte av skatteplikt.
2. AFA Sjukförsäkringsaktiebolag är huvudman i AFA Sjukförsäkringsaktiebolag Momsgrupp. Bolaget, som ägs av Svenskt Näringsliv och LO, administrerar kollektivavtalade försäkringar för anställda inom bl.a. den privata sektorn och kommuner. Bolaget ska enligt avtal även förvalta kapital åt fyra stiftelser. Stiftelserna har till uppdrag att tillförsäkra arbetstagare rätt till pensionsmedel och andra kollektivavtalade förmåner, exempelvis s.k. omställningsstöd.
3. Momsgruppen ansökte om förhandsbesked för att få veta om de kapitalförvaltningstjänster som bolaget enligt avtalen ska tillhandahålla stiftelserna är undantagna från skatteplikt.
4. Skatterättsnämnden fann att tjänsterna inte omfattas av undantaget från skatteplikt för fristående grupper. Genom att ingå samarbetsavtal med respektive stiftelse fick bolaget visserligen anses ha bildat fristående grupper men den verksamhet som bolaget och stiftelserna bedriver är inte undantagen från skatteplikt av hänsyn till allmänintresset. Inte heller kravet på att undantaget inte får medföra risk för konkurrensnedvridning bedömdes vara uppfyllt.

DOM

Mål nr
4951-18

YRKANDEN M.M.

5. *Skatteverket* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska fastställa förhandsbeskedet.
6. *AFA Sjukförsäkringsaktiebolag Momsgrupp* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska förklara att tjänsterna omfattas av undantaget för fristående grupper.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målet

7. Frågan i målet är om undantaget från skatteplikt för fristående grupper kan omfatta tjänster som tillhandahålls stiftelser vars verksamhet består i att tillgodose arbetstagares rätt till pensioner och andra förmåner enligt kollektivavtal.

Rättslig reglering

8. Enligt 3 kap. 23 a § första stycket mervärdesskattelagen (1994:200) undantas från skatteplikt omsättning av tjänster som tillhandahålls inom fristående grupper av fysiska eller juridiska personer om verksamheten i övrigt inte medför skattskyldighet hos gruppen eller hos de fysiska eller juridiska personerna, tjänsterna är direkt nödvändiga för utövandet av verksamheten och ersättningen för tjänsterna exakt motsvarar den fysiska eller juridiska personens andel av de gemensamma kostnaderna för tjänsternas tillhandahållande.
9. Undantaget avser enligt andra stycket endast sådana tjänster som normalt inte tillhandahålls av någon annan utanför gruppen.

10. Bestämmelsen motsvaras av artikel 132.1 f i mervärdesskattedirektivet (2006/112/EG). Enligt direktivet ska medlemsstaterna från skatteplikt undanta tillhandahållande av tjänster av fristående grupper av personer vilka bedriver en verksamhet som är undantagen från mervärdesskatt eller för vilken de inte är en beskattningsbar person, i syfte att tillhandahålla medlemmarna av dessa grupper tjänster som är direkt nödvändiga för att bedriva denna verksamhet. Ytterligare förutsättningar är att grupperna endast begär ersättning av sina medlemmar för deras andel av gemensamma utgifter och att undantaget inte kan befaras vålla snedvridning av konkurrensen.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Enligt EU-domstolens praxis ska artikel 132.1 f i mervärdesskattedirektivet tolkas så att det undantag som föreskrivs i den bestämmelsen endast avser fristående grupper av personer vars medlemmar utövar en verksamhet av allmänt intresse som nämns i artikel 132 (se t.ex. Aviva, C-605/15, EU:C:2017:718, p. 40). Undantaget från skatteplikt i 3 kap. 23 a § mervärdesskattelagen ska tillämpas i enlighet med denna praxis.
12. Momsgruppen gör gällande att kravet på att medlemmarna i den fristående gruppen ska bedriva verksamhet av allmänt intresse är uppfyllt eftersom stiftelserna verkar i fackligt eller medborgerligt syfte i den mening som avses i artikel 132.1 l i direktivet. Enligt den bestämmelsen ska medlemsstaterna från skatteplikt undanta tillhandahållanden av tjänster och leveranser av varor med nära anknytning därtill som görs till medlemmarna i deras gemensamma intresse av organisationer som utan vinstsyfte verkar i bl.a. fackligt eller medborgerligt syfte, mot en medlemsavgift som bestäms i enlighet med organets stadgar, förutsatt att undantaget inte kan befaras vålla snedvridning av konkurrensen.

DOM

Mål nr
4951-18

13. Enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening kan den verksamhet som stiftelserna bedriver inte anses vara av allmänt intresse i den mening som avses i artikel 132.1 l i direktivet. Redan av detta skäl är undantaget från skatteplikt i 3 kap. 23 a § mervärdesskattelagen inte tillämpligt. Förhandsbeskedet ska därför fastställas.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Anita Saldén Enéus, Per Classon, Mari Andersson och Mats Anderson.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Ann Linders.